

NŐK VILÁGA

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY MELLÉKLAPJA

Főmunkatársak: Fanghné Gyűjtő Izabella,
Perczelné Kozma Flóra, Solymossyné Raffaj Irma.

A „modern leány“.

Ezen címen értekezett *Schreiber Adél*, a külföldi nő-próféta Budapesten, a főváros nagyszámban megjelent fiatalsága előtt.

Azon kezdte rendkívül érdekes és magas színvonalu előadását, hogy bizonyára azt hiszik, miszerint a modern leány alatt valami emancipált, kerékpározó és füstölő hölgyet ért, ki maga jár a „modern“ színházakba, nehogy az „öregek“ megbotránkozzanak a mai darabokon... vagy aki annyit sem ért a konyhához, hogy két óráig főzi a tojást és csodálkozik, hogy az nem akar „lágy“-ra lőni stb., stb.

Pedig ő nem ezt a leány-tipust szeretné megismertetni és meghonosítani nálunk, hanem a szó legnemesebb értelmében vett „modern“ leányt, ki tájékozva lévén korunk mozgalmairól és forrongásairól, *ismeri* a reája váró kötelezettségeket és nem az a főörekvése, hogy minél hamarabb, minél „jobb partiet“ biztosítson *magának*, hanem hogy még idejében elsajátítsa mindazokat a tulajdonságokat, melyek a *komoly törekvésű és szociális érzékű asszonyt* és *nevelni tudó anyát* biztosítják a *jövendő számára!*

Hát bizony ezek — valljuk meg — nem valami megszokott szavak itt Budapesten, de azért semmiesetre sem megvetendő szavak! S dicséretünkre válik, hogy ez a mi zsuros, parfumos és — mondjuk ki bátran — partie-vadásztársaságunk nagy elismeréssel, bámulattal és mély csendben hallgatta végig e reformokat követelő és sürgető eszméket.

De hát azért sok idő fog még lefolyni, míg itt Magyarországon teljesen megértik e nagyfontosságú és lelkiismeretes tanácsot! Mert csodálatos az, hogy a mi társaságunk zöme mindenféle más érzésre hajlandó, csak egyedül a szociális érzés marad távol egyéniségétől. Művészetre, művelődésre,

sőt még a tudományos műveltségre is inkább van hajlama, de arra az előrelátó szemre, mely a jövődő követelményeit látja — nem a divatban, nem a külső előkelőségben és routineban, hanem a *szociális viszonyok rendezettségében és fejlettségében* — arra még általánosságban sehogy sem tud szert tenni.

Mert természetesen a *divattal* összekötött szociális munkát nem nevezhetem komoly szociális törekvésnek, azért is nem tudom a főrendü világnak egy-egy megmozdulását egészen komolyan venni, bár el kell ismerni, hogy *egyesek* munkája közülök csakugyan elismerésre méltó. Különben is figyeljük csak meg az előkelő zsur-társaság általános diszkurzusait.

Minden *tünetről* lesz beszélve: az erkölcstelen élet, vagy házasság *következményeiről*, fényüzésről, drágaságról, hiúságról, pazarlásról, cseléd-mizériákról, öngyilkosságról, sikkasztásról — csak magáról az *okról*, ezen bajoknak *gyökeréről* soha, de soha.

Ha egyáltalában valahol, hát inkább a *közép* osztályban, még pedig amennyire én megfigyeltem, ennek is a szerényebb és egyszerűbb születésű felében kezdenek egyesek feleszmélni és a társadalom bajainak *gyökerét* kutatni.

De jól van ez így! Ez dokumentálja legjobban, hogy csakugyan az egyszerű, de reális középosztály az a *fenntartó* és mondjuk *kiegyenlítő* elem, mely hivatva lesz egykor nemzetünket nemcsak a hazai ipar, hanem a hazai *erkölcs* dolgában is felvirágoztatni! Népünk nyakig van a szocializmusban (nem az ő hibája), a felsőbb körök pedig az arisztokratizmusban!

A *középen* kell tehát lenni az igazságnak; vagyis a helyes és *józan* demokratizmuson nyugvó szociális érzéknek és megnyilatkozásnak!

Hallgassuk tehát meg mi, középosztályu anyák, Schreiber Adél ezen szózatát: *mélyebb* látást, *mélyebb* tudást és *több* szociális törekvést, *több* demokratikus érzést leányaink számára, mert ezen „modern” leányoktól függ a jövődő középosztály modern nevelési szisztémája is!

Perczelné Kozma Flóra.

Téli emlék.

*Egyszer — csikorgó téli este volt —
Acélkék égen ragyogott a hold,
A dermedt földön csillogott a hó,
— Jöve hozzánk egy öreg házaló.*

*Fehér haja zuzmarává fagyott,
Ősz szakállán lógtak a jégcsapok.
Arcára fagytak hulló könnyei . . .
— Hátán batyu volt, abban könnyei.*

*Ketten valánk 'honn: jó anyám meg én.
Anyám az ágyban — beteg volt szegény
Én ágya mellett ültem csendesen,
Az orvosságos üvegen kezem.*

*Az enyhítő cseppet hogy bevévél,
Anyám arra néz az öreg felé,
Szelid szóval melegre ülteti,
— Majd fölkelt s vacsorát főzött neki.*

* * *

*Másnap az öreg ahogy tovaállt,
Nem mondott sok szép cifra szavakat,
De anyám egy imakönyvet talált
Az ágyában, a vánkosa alatt.*

*»Szívek orvosa« — ez volt a címe,
S — csuda-e vagy a jó Isten keze? —
Ha elborult jó anyám szíve:
E könyv mindig derűt hintett bele . . .*

Lampérth Géza.

Perczelné Kozma Flóra könyve.

Ezelőtt tíz évvel egy névtelen író nagyon meglepte volt az unitárius olvasóközönséget. Senki sem tudta kit rejthet a névtelenség titka, de mindenki érezte, hogy erős és iskolázott gondolkodó, aki kitűnően tudja forgatni a tollat. A kíváncsiság hosszasan izgatta az embereinket, mignem végül kiderült, hogy egy budapesti unitárius nővel, Perczel Ferenczné Kozma Flórával állunk szemben. Ekkor még nagyobb volt a meglepetés, mert nőre senki sem gondolt. Azok sem, akik olvasták, azok sem, akik a kéziratot látták.

Azóta állandóan fokozódott a bámulattal vegyült tisztelet, mert Perczelné felolvasásaival, összes lapjainkban egymást erő cikkeivel a legmélyebben járó gondolatokkal, a legmodernebb unitárius eszmékkel lepte meg és vezette közöttünk, de körül-tünk is, az új irányt, a bátor haladást, a szükséges tisztítást és tisztázást.

A mi körünket nem találta elég tágasnak. Valahol a jótékony-ság, a humanismus, a jónak gyakorlása, a rosznak javítása tért kínál, mind ott megjelent és nagyszerű kitartással munkálkodott. Eredményt is ért el, mert a mi körünkben mindenki megszerette és nőapostolnak nevezte, kívül is mindenki tisztelte, mert mindenki érezte, hogy Perczelné jót akar és azt igazi őszinte szívből, nyiltan akarja.

Ennek a tíz évi munkának a foglalatja most készül egy könyvben. Kedves ujévi ajándék lesz. Nevezetes emléke annak az átmeneti időszaknak, amelyet országunk népe és hitvilágunk átélt.

Mi rajtunk van most a sor unitárius olvasóközönség. Mi rajtunk, akik tiszteljük és szeretjük ezt a lelkes apostolt. Sokan vártuk a vidékekre, hogy ott hallhassuk szavát s láthassuk buzgóságtól átszellemült arcát. Ha a gyöngye, betegeskedő nő nem juthatott el minden helyre, az erős, a lángoló lélek ott lesz minden háznál, s ebben az egy dologban talán nem fogunk csalatkozni.

Mi a teendők, az, hogy rendeljük meg, szerezzük meg a Perczelné könyvét. Az, hogy olvassuk és olvastassuk szorgalommal és terjesszük szellemét mi közöttünk, hogy építsen.

Szerkesztőségünk is elfogadja az előfizetéseket. Egy példány 4 korona. B.

Levél Londonból.

Higgate, nov. 30. 1907.

A Nők Világa decemberi számában közölt levél folytatásául az alábbi sorok is érdekelni fogják olvasóinkat. Ugyanazzal a megjegyzéssel vezethetjük be, amit ott írtunk: magán, családi levélnek volt szánva s csak a tárgy közérdekűsége indokolja a nyilvánosság előtt megjelenését.

*

Már olyan rég készülök valamit írni az itteni vizsgákról. Az igaz, hogy ez itt alig jön számba, de azért én mégis leírok egy s más dolgot róla, mert gondolom apának, mint tanügyi embernek érdekes lesz.

Ha a vizsgát akarom leírni meg kell kezdem azt a megelőző hétnek leírásával. Mindent átismételtünk először. De hogy? az az érdekes. Különösen a történelmen mulattam, melynek ismétlése a következőkép történt. Egy órán a kisasszony azt hagyta fel, hogy tanuljuk meg hibátlanul a civil wart (magyarra lefordítva azt hiszem polgári háboru lenne). Na hát mondhatom szerencse, hogy jól bevágtam az egészet, mert igen nehéz szerepem jutott. Minden növendék egy háborui vezér szerepét és nevét viselte. A kisasszony volt a király. Mint egy szindarabot úgy játszottuk el az egészet. Például én Fairfax voltam. Mikor a háboru elmondásában oda jutottunk amikor az igazi Fairfax csinált, vagy mondott valamit, én kellett tudjam és azt csináljam mintha én küzdöttem, harcoltam volna. Itt az angolok közt, a király I. Károly ellen.

A többi tárgyat úgy vettük át, mint azt otthon szoktuk.

Ugy csodálkoztam az angol lányok hideg vérén a vizsgák előtt. Vasárnap szóba se jött, hogy hétfőn kezdődnek a vizsgák. Bezzeg a svájci lány meg én ugyancsak reszkettünk és imádkoztunk. Hétfő reggel a rendes ima után két nagy teremben gyűltünk össze. Szó nélkül helyet kellett foglalni, míg a kisasszony papirost, pennát, itatót osztott ki mindenkinek. Azután a tételek átadása következett. Egy körülbelől félméter hosszú négyzetméter papirosra litografálva. Ezekre kellett felélni. Szinte két (2) óra volt adva minden tárgyra. Ezalatt írtunk amit tudtunk és amelyik kérdésre nem tudtunk adni semmi feleletet azt szépen elhagytuk és annyival kevesebb jegyet kaptunk. Csak délelőtt vizsgáztunk, hat napon keresztül, délutánonként a rendes megszokott életet folytattuk.

Igy a vizsgákról nem igen van miegyebet írjak, hanem még szeretnék egy pár sort írni az osztályokba való beosztásról. Ha egy új növendék jön, azt találomra beteszik egy osztályba. Ha az igen nehéz, akkor lejjebb kell menjen, míg megtalálja a megfelelő nehézségű osztályt. Ha könnyen és jól elvégezzük egy alsó osztályt egy term (időszak) alatt, akkor a következőben egy felsőbb osztályba léphetünk. Néha kiugrunk egyet, mint azt most nekem is meg kell tegyem, mert a 4/b-ből egyenesen az 5-be megyek, kihagyva a 4/a-t, mely sokkal nehezebb a 4/b-nél és könnyebb az ötödiknél. Némely leány 3 évig van egy osztálytályban, ami 9 termet (időszak) jelent, míg egy másik ugyanazt egy term alatt elhagyja. Bámulatos, hogy mennyire ismerik a tanítónők a lányokat! Örökké jegyezik minden tettünket és lépésünket s azután ha valami jót vagy rosszat észre vesznek, együtt tárgyalnak, rendszeren a vacsora alatt, mikor ők külön vannak. Különben azt kivéve (a

vacsorát) mindig együtt étkezünk. A kisasszonyok elszórva ülnek az asztaloknál, s így rém fegyelmet tartanak.

Boros Irén.

Az édes otthon.

Minden otthon édes, mert a mienk, mert az tartja otthon a bölcsőben ringó kis gyermeket. Oda gyűlnek össze a nappal dolgozó családtagok. A vacsora ideje megérkezik. A szerény vacsorát elköltöttük. A kis gyermekek elmondották esti imájkát. A nagyok egy órácskát még együtt maradnak. Az elmúlt nap eseményeit számba vettük, a holnapi tervet megbeszélgettük, még csak egy van hátra, az olvasás. Legalább egy fél órát foglalkoznunk kell a könyvekkel, mert a lélek is várja a táplálékot. Az ifju leány, vagy a fiu, vagy az apa, s maga az anya is szívesen elolvas egy pár fejezetet egy jó könyvből. A nyári és őszi munkaidő nem igen engedi, hogy elolvassák azt a *pár új* könyvet, amelyet szereztünk. Most ezzel tesszük édessé az otthont, hasznossá és kellemessé az est utolsó óráját.

A Dávid Ferenc Egylet vándor-könyvtárát felhasználhatjuk s erre most új rendszert jelölünk meg. Könyveinket *egyenkint két hétre* elküldjük bárkinek, aki *egy levelező lapon megírja, milyen művet szeretné olvasni.*

Művelt nő, német születésű Angliában több évig tanult, magyar uri családhoz vágyik mint társalkodónő idősebb hölgyek mellé, vagy mint anyahelyettes, fiatal lányok mellé. Művelt körökben forgott; franciául, angolul kitűnően beszél. Kellemes külső, 35 éves kor. Cim: Editha Grüder. Klein Schachwith bei Dresden. Bővebb felvilágosítás kapható Budapesten, Vörösmartyutca 42. sz., vagy a lapunk szerk.-nél.

Leányos szülők figyelmébe. A londoni Channig-House School leányiskola alapítványa magyar leányok számára f. évi szeptember 1-vel megnyílik. Unitárius leányok 16—18 esetleg 18—20 évesek pályázhatnak. A pályázat részletes föltételei láthatók a Nők Világa 1907. évi I. számában.

Tartalom: A »modern asszony«, Perczelné Kozma Flóra. — Téli emlék, Lampérth Géza. — Perczelné Kozma Flóra könyve. — Levél Londonból. — Az édes otthon. — Hírek.